

VÁRSZEGI TIBOR

Hét mondat a felismerő erőkről*

Sokáig nem értettem, miért érzem magam mindig egyedül és idegenül a hazai és az európai közegben, akárhányszor saját megélt tapasztalataim alapján a színpadi jelenlét lényegét magában foglaló tényezőkről írok, különösképpen pedig akkor, amikor azokról beszélek. Nem tanultam senkitől, nem egyeztettem senkivel, nem is olvastam sehol, és mintákat sem szolgáltatott semmi arról a fokozatosan kialakult felismerésről, hogy a színész közönsége nem csupán az emberek közül kerül ki, ezért a játéktér előadás előtti megtisztítása és felszentelése, a kellékek megáldása, valamint az előadás nézők helyett és a nézők érdekében imaként és felajánlásként történő elfogadása nélkül mindaz, ami a színpadon történik, bármilyen jól megcsinált darab legyen is, nem lehet több egydimenziós mutatványnál. Hogyan is találhattam volna mintát, ami-

kor körülöttem minden ennek ellenkezőjéről szólt: sokáig nem értettem például azokat a nemrégiben díjazott táncosokat, akik a szemem láttára előadás előtt még egy órával is söröztek, mert nem fért a fejembe, miként történhet meg, hogy a színpadra lépés előtt lehet másra is gondolni a közelgő rituális eseményen kívül; nem értettem azokat a táncosokat sem, akik velem együtt közös jelenetben szerepelve közvetlenül a színpadra lépés előtt még ismerősük előző napi esetét értékelték a színpad mögött; és nem akartam hinni a szememnek például akkor sem, amikor híres színészünk, aki akkor még nem tudhatta, hogy egyszer a Nemzet Színésze lesz, a Madách Színház büféjében az ügyelő harmadik felszólítása után cigarettázva még viccet mesélt közönség elé történő lépése előtt, mint ahogy Grotowskival kapcsolatban sem

* A hétmondatos szövegeim ötödik, a Campus Hungary ösztöndíjával Bali szigetén töltött hét hetes időszak szövegeinek első darabja.

értettem soha azt, ha a színész szent, akkor miért narkózik. A színész és a táncos szentsége viszont nem misztikum, hanem megtapasztalt realitás mindenki számára itt Bali szigetén, ahol hét hetes tanulmányutam második hetében e sorokat írom. Megadattott. Miként a repülőgépről leszállva hirtelen megcsapott a februári 30 fokos hőség és a szokatlanul magas páratartalom, úgy árasztott el minden átmenet nélkül az emberi létezésnek ez az itt még mindig magasrendű alázata, a fizikai és a látható világon kívül eső, az öt érzékszerv által be nem látható dimenziók realitása, valamint a hétköznapiak szinte folyamatos imaállapota, különösen pedig a színpadra és a díszletekre, a kellékekre, a játék

szentségére valamint a közönségre kért áldások magától értetődő rendje. Vajon mindezek létezéséről korábban honnan tudtam én?

Tibor Várszegi: Seven Sentences on Discerning Forces

Tibor Várszegi (b. 1959) esthete, theater- and dance-critic was requested by *Szenárium* to write reports from Bali Island, where he is spending a six-week scholarship in the art of dancing. The first impression made by the seven-sentence mini essay chimes in with the experience of artists and theatre experts in the first few years of the 20. century: the “state of almost continual prayer” on weekdays, without which no play however well staged would be more than a “one-dimensional stunt”, he says.

Azra Sophie rajza